

PENALITATS, ALEGRIES I FORMES DE VIDA DELS COLOMENCS EN EL SEGLE XVIII: SANT DALMAU MONER I LA FESTA MAJOR A SANTA COLOMA DE FARNERS, RESSÒ, n° 287, 1997

El segle XVIII va veure el canvi de dates de la Festa Major: a principis de segle, la Festa es celebrava el 31 de desembre, diada de Santa Coloma, però els rigors del clima i la poca aflluència de gent en una època on el mercat i les fires començaven a convertir la vila en una petita capital comercial, feren que l'ajuntament demanés permís i es canviés, tot passant-se del ple fred hivernal a la canícula del 20 d'agost, diada de Sant Bernat que aprofitaren els colomencs per honrar també a Santa Coloma. L'any 1835, la festa es traslladà a la data actual, 24 de setembre, diada de la mort de Sant Dalmau Moner, colomenc il·lustre. És doncs, d'aquest sant que avui m'agradaria oferir-ne la informació que en tenim del segle XVIII.

L'any 1700, a l'església parroquial hi havia un altar on es rendia culte als dos grans religiosos locals, malgrat que cap d'ells era encara sant: Dalmau Moner va ser canonitzat l'any 1721 i Salvador d'Horta va haver d'esperar fins l'any 1938. Tanmateix, potser per la proximitat en el temps; potser pel caràcter més obert, senzill i popular de sant Salvador respecte a la introversió i ascetisme de sant Dalmau, potser per la fama dels miracles de Salvador, aquest era molt més honorat i tenia més imatges i capelles dins el poble, mentre que sant Dalmau es conformà amb la seva única imatge compartint altar amb sant Salvador.

El gran moment de glòria local de sant Dalmau tingué lloc l'any 1722, quan per celebrar la seva canonització feta l'any anterior pel papa Inocenci XIII, es feren unes grans festes amb l'assistència del baró d'Orcau, fill del marquès de Rupit, senyor jurisdiccional de la baronia de Santa Coloma de Farners. La festa tingué dues parts: en la primera, el mes de maig, es va anar en processó a Girona; en la segona es feren una sèrie d'actes religiosos i festius a finals de setembre del mateix any a Santa Coloma de Farners. Coneixem de primera mà com va ser aquesta festa gràcies al testimoni fet per Miquel Fàbregas, pagès masover del mas Manyà que escrigué un dietari que, sortosament, la seva família ha conservat i hem pogut consultar. Una característica en la descripció que fa Fàbregas de la festa és "l'orgull de poble"; li traspua a cada moment: la felicitat d'anar tots a Girona i convertir-se en el centre d'atenció de la capital del bisbat i corregiment; la importància que dóna a la primacia de les insígnies de l'ajuntament

colomenc " apoderant-se" de Girona; la descripció de les atxes, pendons i banderes, ens mostren les vivències d'una persona embadalida amb l'espectacle i que, amb el seu innocent llenguatge ens fa reviure i participar de la joia de la festa. Traslladem-nos doncs a l'any 1722 tot repasant com parlaven i escrivien els nostres avantpassats:

"En dit any [1722] en lo mes de matx vingue lo Sr. Baró de Hurcau fill del sr. Marquès per a ferssa una Professo perque se avia canonitsat Sant dalmau; la qual se feu en esta forma: so es, que se porta lo Sant que es en la capella ab lo Tabernacle, a la Creu dels Caputxins que es antas de entrar en gerona y si devallaran també totas las Banderas, Creu y Bordons de dita Igelsia de la present vila y se comensa la professo en la Cinia anant en ella passadas de 40 atxas, anant la creu devant, apres la bandera o pandó de Sant Miquel, apres lo pandó o bandera de Sant Pio martir, apres la de Sant Isidro, apres la de Sant Salvador, apres la de N□ S□ del Roser, apres lo pandó del santissim y apres lo pandó de Sant Dalmau, al qual aportava lo sobredit Sr. baró de Hurcau anant en sos costats lo Sr. Dn Joseph de Farnes y lo Sr. D. Francisco de farnes. Assistian en dita professo los Batlles y Regidors de dita present vila, los de La Esparra, de Sant Miquel y Sauleda y los de Castanyet, tots ab llurs atxas y coronava la professo lo Reverent Joan Geronés, prevere y Beneficiat de la Seu de Gerona, fill legítim y natural de dita present vila y al entrar dita Professo a la Ciutat encontraran la comunitat de Sant Domingo ab creu alta y tota la cantoria de la Seu y tots se incorporaran ab dita Professo y de exa manera passaran per la plassa del vi, carrer de Ciutadans per la forssa, dret al Palacio del Bisba y dret a Sant Domingo, ahont se selebrà solemne offici ab la cantoria y digue dit offici lo sobredit Rvt. Joan Geronès y hi ague sermó, lo qual predicà lo molt Reverent Pare Lector Padrés, Prior de dit dit convent y apres se dina en dit convent tota la gent de Santa Coloma. Darrera de la Professo anavan las Pabordessas de Sant Dalmau ab atxes enseses y al acabar de dinar se feu llevant de taula en lo refató de dit convent y anaven ditas Pabordessas donant aygua y vi; y advertesch que tots los Regidors de dita present Vila entraran en Gerona ab las Incignias estesas y lo Sr. Batlle ab la vara y en dit dia no se veu en la Ciutat de Gerona altra Incignia de Regidor ni de Batlle sino las de la present vila. Acabada la funcio en lo convent de Sant Domingo se torna comenssar la Professo en la mateixa forma y ana devallant dret an al Palacio del Bisbe y passaran per lo sementiri de Sant Feliu y per les Ballesteries y Argentaria y plassa de les Cols de dita Ciutat la qual ciutat estava tant coronada de gent que dexa pasmat a tots los abitants de ella que deyan no aver vist may tanta generacio en dita Ciutat y fonch molt alabada la funcio y dexa manera se acabà la professò en lo puesto se comensà.

Après deliberà lo Sr. Baró de Hurcau que se selebrassan las festas a la Iglesia de dita present vila, las quals se feran lo dia 29 y dia 30 de setembre y lo dia primer de octubre de dit any per lo que se feu al altar major de dita vila una capella ardent ab lo Sant al sim y tots los dies hi ague offici sermo y completas, ahont assitiran lo sobredit Sr. Baró ab la sua muller, filla y germana y un dia dels tres hi ague comedia y se feran ditas festas ab molta alegria y balls y en los officis hi avia musics de cant."